

පෙරහැර සිරි විදෙස් හෙතින්... සුන්‍යා වාන්දුහි ද සිල්වා

මහනුවර ඇසළ පෙරහැර අනාදිමත් කාලයක සිට පැවැතෙන ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගේ විසිතුරු සංස්කෘතික සංදර්ශනයකි. කීර්ති ශ්‍රී මේඝවර්ණ රජ දවස මෙරටට වැඩම කරවන ලද වාම දළදා වහන්සේ බෞද්ධයන්ගේ මුදුන් මල්කඩ ලෙස සැලකේ. පෙරහැර සංකල්පය මානව වර්ගයේ ව්‍යාප්තියත් සමග ආරම්භ වූ අතර දළදා වහන්සේ වෙනුවෙන් පවත්වන පුජෝපහාරයක් ලෙස ප්‍රථම වරට දළදා පෙරහැරක් පවත්වන ලද්දේ 4 වන ශත වර්ෂයේදී කීර්ති ශ්‍රී මේඝවර්ණ රජතුමා විසින්ය.

වූලවංශයේ සඳහන් අන්දමට දළදා වහන්සේ ලංකාවට වැඩම කිරීමත් සමග කීර්ති ශ්‍රී මේඝවර්ණ රජතුමා දළදා වහන්සේ රාජකීය මන්දිරයේ සිට අභයගිරි විහාරයට පෙරහැරින් වඩමවා ඇත. ගාභියන් හිමියන් විසින් රචිත A Record of Buddhist Kingdoms or the travels of Fa-hsien ග්‍රන්ථයෙන් ඉදිරිපත් කරන විස්තරයන්ට අනුව දන්ත ධාතූන් වහන්සේ වසරේ තෙවැනි මස මැදදී ප්‍රදර්ශනය කරනු ලබයි. දළදා වහන්සේ තැන්පත් කිරීමට සත් රුවන් විසිතුරු මන්දිරයක් තනවන ලදී. ගාභියන් හිමියන් සඳහන් කරන අන්දමට උත්සවය පැවැත්වීමට දින දහයකට පෙරාතුව හස්තනාහරණයෙන් සරසන ලද ඇතෙකු පිට දක්ෂ කට්ඨකයන් බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ගුණ ගායනා කරමින් බෙර නාද පවත්වමින් අද සිට දින දහයකින් බුදුරජාණන් වහන්සේගේ දන්ත ධාතූන් වහන්සේ පිටතට වැඩම කොට අභයගිරි විහාරය වෙත වැඩම කරවන බව දන්වා සිටී. කැමැති සියල්ලෝම මං හා සම කෙරෙත්වා යැයි රජතුමාගේ ප්‍රකාශයෙන් පෙනී යන්නේ වීම යුගයේදී දළදා පෙරහැර වෙනුවෙන් රාජ්‍ය අනුග්‍රහය නොමැතිව ලැබුණ බවයි. මේ වෙනුවෙන් හු වරසෂම විටියක්ම මල් , පහන් සුවද දුමෙන් සුදානම් කරනු ලබයි. ඒ අතරම පෙරහැර ගමන් කරන මග දෙපස ජාතක කතා සිතුවම් ප්‍රදර්ශනය කරනු ලබයි. මෙම ප්‍රජාවන් මධ්‍යයේ දළදා වහන්සේ අභයගිරි විහාරයේ ප්‍රදර්ශන මන්දිරයට වැඩම කොට ගිනි

පැවිදි දෙපිරිස විසින් දින අනුවක් මුලුල්ලේ පුද පුජාවන් පවත්වා නැවතත් දන්ත ධාතූ මන්දිරය වෙත වැඩම කරවන බැව් සඳහන් වේ.

හිසුං සියැං වාර්තාවන්හි සඳහන් වෙත අන්දමට රජමාලිගාව අසල දළදා මාලිගාව පිහිටා තිබුණි. මෙහි කොත මුදුනක වූ රත්න මාණික්‍යයෙන් දිවා රැය දෙකෙහිම රශ්මිය විහිදුන අතර රජතුමා දිනකට තුන් වරක් මැණික් ඔබ්බක ලද රත්රන් නාපන වල යෙදූ සුවඳ පැහැන් දළදා වහන්සේට පුද සත්කාර කරන ලද බව සඳහන් කර ඇත. මීං යුවාන් නැමැති පුද්ගලයෙක් විසින් දළදා වහන්සේ පිලිබඳව මේ අන්දමින් විස්තර ඉදිරිපත් කොට ඇත.දළදා වහන්සේ උස් ගොඩනැගිල්ලක තබා ඇති අතර මෙම ගොඩනැගිල්ල විවෘත කරන විට ශබ්දය නගරය පුරා පැතිරේ.දිනපතා ධාතූන් වහන්සේට පුද පුජාවන් පවත්වනු ලැබේ. දළදා වහන්සේ නැති වුවහොත් රට විනාශ වෙතැයි ඔවුන්ගේ විශ්වාසයයි. 1815 උඩරට ගිවිසුමෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ පාලන බලය ඉංග්‍රීසීන්ට අත්පත් වූනු යුගයකදී මහනුවර ඇසළ උත්සවය ගැන තොරතුරු ලබා ගත හැකි මූලාශ්‍රයන් අතර රොබට් හොක්ස්ගේ An Historical Relation of The isand Ceylon කෘතිය සහ ජෝන් ඩේවිගේ An Account of interior of Ceylon and its Their inhabitants with Travels in that Island වාර්තාවන් ඉතා වැදගත්ය.

රොබට් හොක්ස් දුටු මහනුවර ඇසළ පෙරහැර

රොබට් හොක්ස් සඳහන් කරන අන්දමට දෙවියන්ට පුජෝපහාර පවත්වා ඔවුන්ගෙන් උපකාර ලබා ගැනීම පිනිස පැවැත්වෙන උත්සව දෙකක් හෝ තුනක් තිබෙන අතර ඒවා (හොක්ස් දුටු ලක්දිව ,105 පි.) ජුනි හෝ ජූලි මාසයේ අමාවක පෝ දින ආරම්භ වන්නේය. මහා ජන කන්දරාවක් වීක් රැස්ව ගමන් ගන්නා පෙරහැර නම් විශේෂාංගයක්ද ඇතුළු ඒ ඒ පුජ්‍ය ස්ථානවල පැවැත්වෙන මේ උත්සවවලට සහභාගි විය යුතු යැයි

කිසිවෙකුට බල කරනු නොලැබේ. අධික වැසි යන සේ සේද පිළියෙන් ඔතනු ලැබ , මල් වැලින්ද අලංකාර වූන වර්ණවත් දඬු කඩක් රැගෙන කපුරාළ දේවාලයෙන් පිටතට පැමිණෙත්ම රැස්ව සිටින පිරිස ඊට ගෞරවෝපහාර කරති. තමන් කැමැති පරිදි නොයෙක් දේ ඊට පුජා කරති. දඬුකඩට සිය ප්‍රශ්වාස වාතය නොවැදෙන සේ මුඛවාඩමක් බැඳ සිටින කපුරාළ බැතිමතුන්ගෙන් පිරිනැමෙන දේ භාර ගෙන දඬුකඩ කරන් ගෙන ස්වේත වර්ණයෙන් සරසන ලද ඇතකු පිට නැග නගරයේ සිය විදි ඔස්සේ සංචාරයේ යෙදෙන්නේය. කපුරාළ රැගත් ඇතාට ඉදිරියෙන් තවත් අලි ඇත්තු හතලිහක් හෝ පණහක් පමණ දෙනා ඔවුන්ගේ සිරුරු දෙපස වීල්ලා වැටෙන මිනි ගෙඬු හඬවමින් ගමන් කරන්නාහ.

ඉන් අනතුරුව යෝධයන් සේ සැරසුන මිනිස්සු නටමින් ගමන් කරති.විශාල බර ඔසවා ගෙන යෑමටහි මහා ගස් දැතින් සොලවා මුලිනුපුටා දැමීමටත් හැකි තරමේ කෝතියක් හා විශාල සිරුරුද ඇතුළු පුරාණයේ මේ රටේ සිටියහයි සැලකෙන යෝධයෝ වීකී යෝධ වෙස් ගත් හලුවන්ගෙන් සංකේතවත් වේ.ඔවුනට පසු පසින් බෙර වාදකයෝත්, හොරණෑ පිඹින්නෝත් ඔවුන්ගේ තූර්ය භාන්ඩවල නාදයම විනා අන් කිසියක් නැසෙන සේ හඬ නගමින් ගමන් ගනිති.ඔවුන්ට පසු පසින් නැට්ටුවෝ පිරිසක්ද , පෙරහැරේහි ගමන් ගන්නා සෑම කණ්ඩායකටම මැදින් බෙර වාදකයෝත් , හොරණෑ පිඹින්නෝත් ඔවුන්ගේ කාර්ය ඉටු කරමින් පෙරට යති.

ඊළගට පෙරහැරේ වන්නේ කපුරාලලා දෙ දෙනෙකු පිට මතැ රැගත් ඇතෙකි. ඉන් වක් කපුවෙක් මුලින් සඳහන් කරන ලද වර්ණවත් දඬුකඩ කරන් ගත් තැනැත්තෙකි. ඔහුගෙන්

අලුත් හුවර දෙවියන් හෙවත් අහස පොළව මැවූ දෙවියෝ හියෝජනය කෙරෙති. අනෙක් කපුරාළ පළමුවැන්නා අවිවේන් වැස්සෙන් ආරක්ෂා කරන්නට මෙන් ඔහුට විත්‍රයක් අල්ලා ගෙන ඔහුගේ පසු පසින් හස්තනාහන යෙහි හිඳී. වතුයේ සෙවනෙහි සිටින වක් කපුවෙකුගෙන් කතරගම දෙවියෝද , වැවැනිම අනෙක් කපුවාගෙන් පත්තිනි දෙවියෝද හියෝජනය වේ.මේ පෙරහැරෙහි වක්ව ගමන් කරන මේ දෙවිවරුන් වක් වක්කොට දේවාල කීපයක් බැගින් ඇති හෙයින් ඔවුහු අනෙක් සියළු දෙවිවරුන්ට වඩා උසස් කොට සැලකේ.

මේ දෙවිවරුන්ට පසු පසින් දේවාලයියෝද, දෙවිවරුන්ට ලං වන මැසි මදුරුවන් පලවා හැරීමට යොදා ගැනෙන විපිනිපත් වැනි යමක් අතැතිව ගමන් කරයි. දෙවිවරුන්ටත් ඔවුන්ගේ ආවර්ණවකරුවන්ටත් පසු පසින් දිවයිනේ ඉහළම තළවලට අයත් කුල කාන්තාවන් ඔවුන්ට ඇති උසස්තම ඇඳුමෙන් සැරසීතුව දෙනා බැගින් පෙළ ගැසී අතිනත් ගෙන ඉදිරි බලති. මේ දේවෝපහාර උත්සවය ලංකාවේ නන් දෙස වෙසෙන රූබර ලලනාවන් ඔවුන්ගේ ඉස්තරම් ඇඳුමෙන් සැරසෙන වක් අවස්ථාවකි.ඇමැද පවිත්‍ර කෙරෙන මාවන් දෙපස ඉන්ද්‍රවන රිටි මුදුනෙහි බැඳුන ධජ පතාක හා ගොප් රැහැන් සුලගෙහි සැලෙන්නේය. දිවා රැදෙකෙහිම දැල්වෙන විදි පහන් මග දෙපස දිදුලන්නේය.

උත්සවය හිසි පරිදි සිදුවන්නේදැයි බලනු පිනිස රජු විසින් වචන ලද සෙන්පතියෝ ඔවුන්ගේ බට පිරිස් සම පෙරහැර අවසානයේ ගමන් ගනිති. මේ ආකාරයෙන් ඔවුහු දිවා කාලයේ වරක්ද ,රාත්‍රී කාලයේ වරක්ද බැගින් නගර සංචාරයේ යෙදෙති. අමාවක පොහොයෙන් ආරම්භ වෙන මෙම උළෙල පසළොස්වක පොහොය දක්වා පැවැත්වේ.

